

Foto: Gösta Bolander/Förvarets bildbyrå

Försvarets Flygverkstäder

Nytt förband för nya tider

Flygverkstäderna vid flygvapnets flottiljer tillhör numera ett nybildat förband, Försvarets flygverkstäder.

Avsikten med den nya organisationen är att göra det tekniska underhållet av Försvarets flygplan och helikoptrar mera kostnads-effektivt. Verksamheten är intäcksfinansierad.

Minskningen av Försvarets organisation gör att antalet flygplan i framtiden kommer att minska. Samtidigt innebär den tekniska utvecklingen förändrade krav på kompetens i verkstadsunderhållet. Teknologin blir mer komplicerad men mindre underhållskrävande. Dessa faktorer talar entydigt för behovet av utveckling och anpassning av flygunderhållsstödet.

Överbefälhavaren lämnade därför i augusti 1998 en hemställan till regeringen att få inrätta "Försvarets flygverkstäder" (FMF) som en sammanhållen organisation. Regeringsbeslutet kom i samband med regleringsbrevet i december 1998. FMF inrättades från den 1 april 1999 med målsättningen att kunna verka fullt ut från halvårsskiftet. FMF, med ledningen i Uppsala, är ett eget förband direkt underställt Högkvarteret. Chef för FMF är överstelöjtnant Anders Edqvist.

FMF utför underhåll av flygplan och helikoptrar – tillsyner, reparationer, modifieringar och demonteringar. Samtliga flygverkstäder som tidigare tillhör-

de de olika flygflottiljerna finns nu samlade i den nya organisationen. Personalen består av 372 personer, varav 348 är civila.

Den samordning som uppnås genom bildandet av FMF skapar förutsättningar att öka produktivitet och kundanpassning. Syftet är också att etablera ett konkurrensförhållande med civil flygunderhållsindustri för att stimulera både civil industri och den egna verksamheten till en fortsatt utveckling och förbättring. Försvarets kan på så sätt få en positiv kostnadsutveckling för det tekniska underhållet av flygplan och helikoptrar.

Komplett flygunderhåll

Varje flygverkstad har resurser för underhåll av kompletta flygplan/helikoptrar samt specialverkstäder för avionik, hydraulik, motor, skrov och målning.

Flygverkstädernas yt- och personalmässigt största del är resurserna för underhåll av kompletta flygplan och helikoptrar. Arbetet med förebyggande underhåll är mycket omfattande och utförs i form av olika tillsyner. En tillsyn

består av förservice, domkraftsskede och efterservice med omfattande tele- och motortest. Arbetet med en tillsyn kan ta upp till 20 veckor för fyra tekniker.

I **avionik- och televerkstäderna** utförs tillsyner, modifieringar och reparationer på flygplanens och helikoptrarnas delsystem och apparater, t ex flyginstrument, batterier och raketstolar.

Vid **hydraulikverkstäderna** utförs tillsyner, modifieringar och reparationer på bränsle-, luft- och hydraulapparater liksom på flygplansbromsar och delar av beväpningsbalkar och lavetter. Verkstäderna är utrustade med avancerade provbänkar för test av apparaterna.

På **motorverkstäderna** utförs underhåll av flygmotorer med tillhörande startapparater till Viggen och Gripen.

Tekniskt underhåll av HKP 10 Super Puma sker vid flygverkstaden i Luleå.

Foto: Ivar Blix/Förvarets bildbyrå

Arbetet med inspektioner och kontroller är omfattande och utförs främst genom endoskopi och oförstörande provning (OFP).

Vid de **mekaniska verkstäderna** utförs reparationer och modifieringar på flygplansskrov i samband med tillsyn och modifiering av flygplan och helikoptrar. I de nya flygplansstrukturerna har andelen kompositmaterial ökat, vilket har medfört att kvalificerade resurser för

Försvarsmaktens omstrukturering och införandet av JAS 39 Gripen medför att behovet av flygmaterielunderhåll minskar. För att nyttja gjorda investeringar i anläggningar, utrustning och kompetens på ett samhällsekonomiskt riktigt sätt och undvika onödig resursavveckling har FMF en inriktning att utveckla verksamheten inom följande sektorer:

Framtidens FMF

- FM:s specialflyg bl a TP 100, 101, 102
- Tjänster till civila flygbolag
- Samarbete med civil flygunderhållsindustri som t ex underleverantörer
- Kompetensstöd och underhållstjänster vid internationella insatser
- Kompetensstöd och underhållstjänster vid eventuell export.

Fokus för Försvarsmaktens flygverkstäder är dock att genom ständig utveckling bibehålla försprånget till konkurrenterna när det gäller kvalificerat underhåll av Försvarsmaktens helikoptrar och stridsflygplan.

kompositreparationer har byggts upp.

Inom FMF finns också resurser för både **målning och lättblästring** av hela flygplan. Metoder och kapacitet för blästring av kompositstrukturer utvecklats i samarbete med den civila industrin.

I samband med avveckling av äldre flygplanssystem arbetar Försvarsmakten miljömedvetet för att **återvinna** så stora delar av ett flygplan som möjligt. FMF har därför utvecklat metoder för att rationellt ta hand om reservdelar och enheter ur flygplan så att de kan återanvändas. De delar av flygplanet som inte kan tas i bruk igen fragmenteras, sorteras och återanvänds som metallskrot.

Styrgrupp och ledning

Inom FMF finns en strävan att skapa en organisation med korta beslutsvägar och hög delaktighet. Arbetsformen skall medföra att medarbetarna känner för organisationens mål, vision och värderingar. Medarbetarnas engagemang och kunskaper skall lägga grunden till en dynamisk organisation, som kan utveckla en rationell, effektiv och kundanpassad produktion.

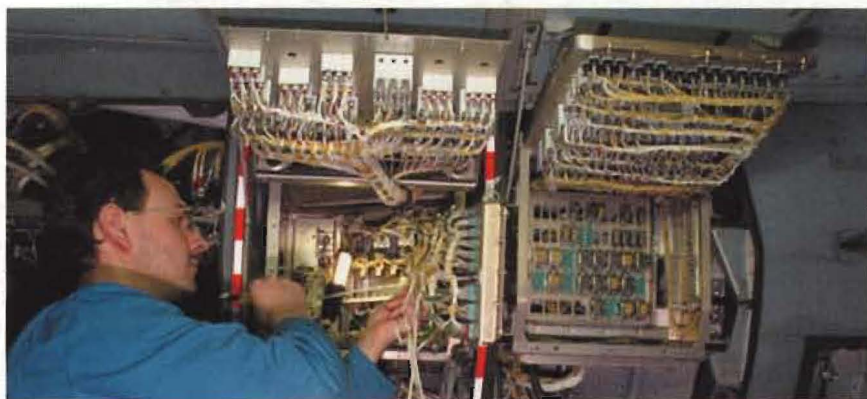
Inom FMF finns en styrgrupp samt en

ledning för att sammanhålla verksamheten. Styrgruppen som är sammansatt av representanter från FMF:s ledning, verkstäderna samt arbetstagarorganisationerna, svarar för den övergripande inriktningen av verksamheten. FMF:s ledning skall leda organisationen och verkställa styrgruppens inriktning. Ledningen utgörs av tolv personer, med chef och funktioner för administration, ekonomi, personal, produktion och teknik/kvalitet.

Affärsmässighet

FMF är intäktsfinansierat och den långsiktiga dimensioneringen skall ske genom behovsstyrning. Utvecklingen går dessutom mot ökad konkurrens med civil industri. Redan nu råder en konkurrenssituation inom vissa verksamhetsområden. Det är därför viktigt att FMF mår om sina kunder.

En åtgärd för att öka kundanpassningen är utvecklingen av beställningsrutiner med bland annat hög andel fasta priser och väldefinierade åtaganden. Kunderna skall få vad de förväntar sig. Rätt produkt vid rätt tid till överenskommet pris. ■

Modifieringsarbete med Viggen.

Foto: Gösta Bolander/Förvarets bildbyrå